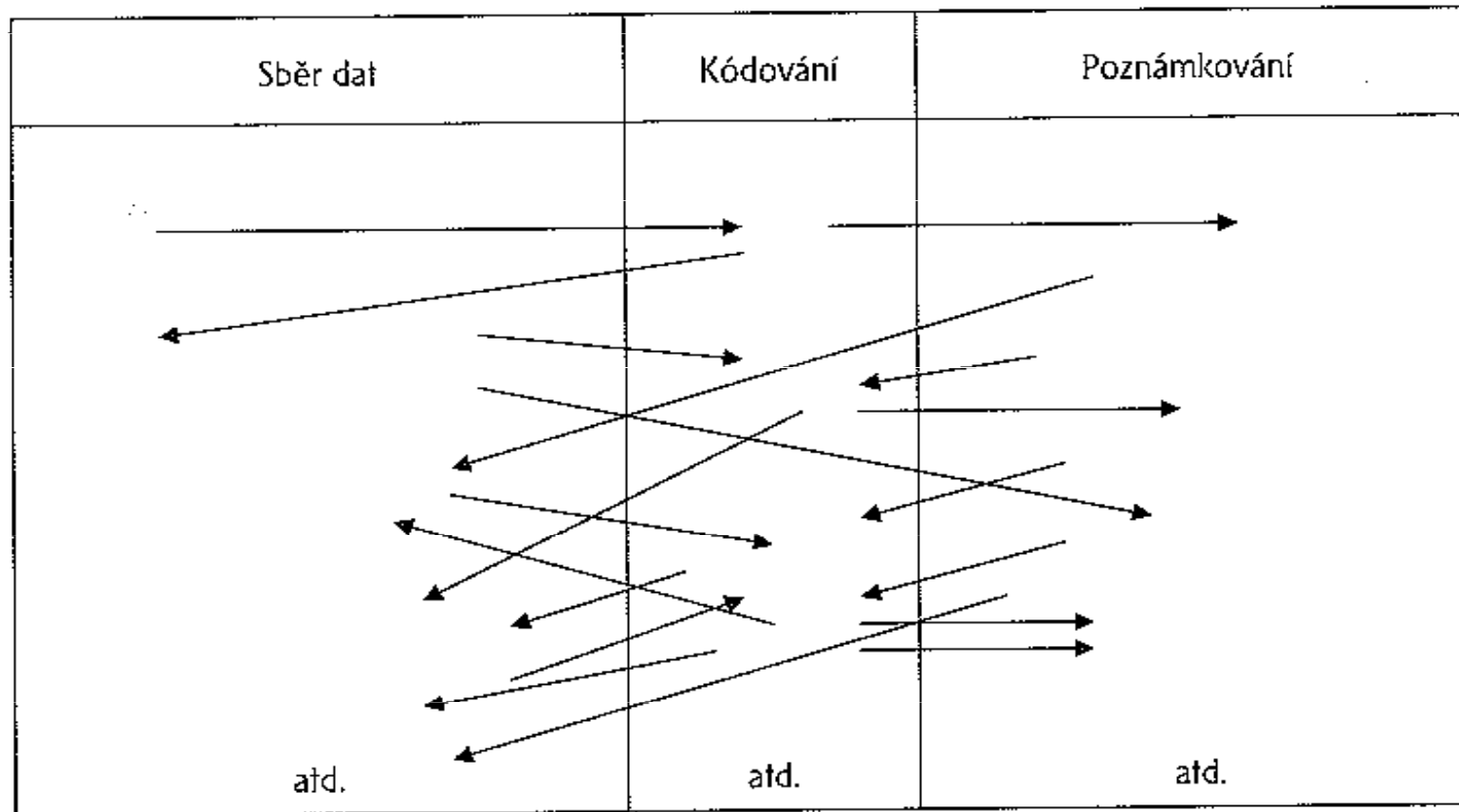

Co si počít s daty, která nasbíráme v kvalitativním výzkumu?

Charakteristiky kvalitativní analýzy

Analýza dat

„**Nezačíná se s teorií, která se dokazuje.** Spíše se začíná s oblastí studia a zkoumá se vše, co se v této oblasti **vynořuje.**“

(Glaser, Strauss: Grounded theory)

„Čtení“ dat jako klíčová dovednost

- Pozor na kritičnost k vlastním „analýzám“ a manifestním motivacím aktérů, informace z rozhovoru neinterpretujeme takto:
XY to udělal, proto, že...“
ale „XY popisuje svou motivaci jako ....“

Příklad: Výzkum rodinné socializace dětského diváctví

Jak často se vaše dítě dívá na televizi?

„Já myslím, že on docela málo. Tak ke svému věku přiměřeně. Že znám hodně známejch, že mají tu televizi zapnutou pořád. A pořád to tam hrčí, ať je tam, co chce.“

Švaříček, Šedřová 2007

Interpretace dat: Příklad výzkumu bezdomovectví (Holpuch, 2011)

Tak já tomu koši nebo tý popelnici moc nedám... já se přiznám, já ale načíhnu, to je pravda, načíhnu. Třeba včera sem načíhnul na letišti, jo, tam jsem byl do půlnoci, až po půlnoci vyhazují. Tak jsem tam načíhnul, po půlnoci, do koše a teď jsem tam a co to je, něco koženýho a ona peněženka. Tak jsem nelenil. To jsem říkal, to už je jedno, že si ušpiním ruku, ale co když je tam třeba tisíc korun. Tak jsem tam šáhnul, no. Jináč já tam nešáhám takhle jen tak. (Saša)

Saša se vůči pasivním dlouhodobým bezdomovcům vymezuje, avšak sám už zakusil některé z jejich vzorců chování. Přestože si určité bezdomovecké techniky přežití už osvojil, rámeček, v němž o nich hovořil, byl prosycen studem a potřebou ospravedlnit se.

Symbolické ušpinění ruky, jež je způsobeno sáhnutím do odpadkového koše, přede mnou Saša důrazně ospravedlnil předmětem svého zájmu a naléhavostí situace. Následně celou pasáž uzavřel vymezením se vůči této praktice: "já tam nešáhám takhle jen tak". Avšak poté, co jsem vyjádřil tuto pozitivní zpětnou vazbu: "To v podstatě pro ty lidi, když jsou v takovýchto situacích, tak je to nutnost tyhle věci dělat." Saša pokračoval:

No, třeba ráno mě rozčilil jeden c... é... Rom, já byl unavenej z tramvaje, už bylo světlo, bylo čtvrt na sedm asi a jeden Rom vychází na Václaváku z toho, z metra, a já jsem načíhnul, měl jsem takovou chuť divnou, víte, takovej nevyspalej, nervozní, teď cigaretu jsem neměl, ani vajgla zrovna. Jsem říkal, Ježíši Kriste, kdyby aspoň v tom koši byl buřt, bych si rád zakous, mně by to už bylo jedno, jsem takhle načíhnul a von, šla parta tři, jo, tři Romové šli, z metra vycházeli. A jak von to řek ten jeden, já byl rozčilenej, víte, nervózní jsem byl, nevyspalej. A von řek, co vidíš...tak nebo co tam hledáš tak hezkýho. Já jsem se naštvál a řek jsem mu, to víš, koukám, jak je tam nasráno a šel jsem pryč [smích] ne, s prominutím, jsem byl rozčilenej, tak jsem mu řek, koukám, jak je tam nasráno. (Saša)

Saša při vyprávění o hledání jídla v koši opět zdůrazňuje výjimečnost situace. Když říká, "mně už to bylo jedno", vyjadřuje odhodlání prolomit normu, kterou běžně ctí. Tento počín ospravedlňuje svou špatnou psychickou kondicí. Nicméně svůj záměr nedokončil, díky náhodnému *strážci* společenských norem - zmíněnému Romovi, který jej sarkastickou poznámkou upozornil, že se chystá udělat něco *zakázaného*. Jelikož zdroje Sašovy sebeúcty byly v ten moment stále v souladu s jeho dřívějším životem a hledání jídla v koši bylo s jeho hodnotami v rozporu, musel volit mezi nasycením se a sebeúctou. Tím, že Saša dotyčnému řekl: "To víš, koukám, jak je tam nasráno", a šel pryč, přede mnou hrdě potvrdil, že si tenkrát zvolil druhou možnost.

První kroky analýzy

Kódování

Kód by měl výstižně shrnovat podstatu významové jednotky tak, jak jí jako výzkumníci v danou chvíli rozumíme. Obvykle volíme nepřiliš dlouhé (jednoslovné či několikaslovné) pojmenování – kód slouží jako „rukojeť“ (Charmaz, 2006), za niž můžeme nalezenou významovou jednotku „uchopit“ a „manipulovat“ s ní (třídít, porovnávat, slučovat s jinými kódy či rozdělovat). Pro vytvoření kódu můžeme využít své vlastní pojmenování, nebo si vypůjčit slova samotných participantů (to se někdy označuje jako „in vivo“ kód), případně převzít již existující vědecký koncept. *(Řiháček et al., 2013: 48)*

K: Can you talk a little about what it was like for you when you were both working, and with your son, when you were trying to balance that. What was that like?

finding day
care
day care providers
leaving son -
hard

finding day care
providers - mature
day care provider -
nice
separation

day care provider -
didn't call

missing kid's history
feelings abt
day care -
hard

R: First of all, finding day care was very very difficult for me. I interviewed a dozen people. Um. Most of them were young, young ladies with new babies themselves. And it was very stressful to think about leaving my son, whom I wanted to have a child, leaving him to be raised with somebody else. I ended up finding a day care person who was in her mid 50s. She was really a nice woman and I felt very comfortable with her. And the whole surrounding. And my husband would drop him off in the morning so I didn't have to deal with that separation thing, which was kind of nice. And then I would pick him up at night, so I got that opportunity. The day care woman was really nice, she very rarely called me for any trivial things. I kind of wish she would have— you know, you hear now about day care people keeping logs, you know, about what they ate or how many times their diaper was changed or whatever. So I don't really have a history from, you know, I went back to work when he was 3 months and I quit when he was 9 months. So there's a whole 6 month gap there. It was hard there, it really was.

day care providers
young

son raised by
someone else

day care provider
feelings about
drop off

pick up
day care provider
nice

kid's day -
getting info abt
missing kid's
history

quitting work

ESTERBERG,
Kristin
G. *Qualitative
methods in
social research*.
Boston:
McGraw-Hill,
2002.

Rámeček 16.6 → Ukázka segmentace a kódování přepisu polostrukturovaného rozhovoru v programu QDA Miner Lite (z výzkumu emo subkultury Martina Heřmanského)

Výzkumník: Jak ses vlastně dostala k emu? Klidně začni i předtím, než jsi o nějakém emu věděla...

Informátorka: Hm, dobře. Tak já jsem se s emem poprvý setkala asi v 8. třídě, když moje spolužačka na základce přišla do školy a měla patku, černý oblečení a tak. Ale to jsem ještě nevěděla, že to je emo. A taky jsem o tom ještě nic nehledala, nezajímalo mě to. Ale pak jsem se dostala v prváku ke kapele Segment a jela jsem do Uherskýho Brodu na koncert. Tam jsem poznala jednu holku z Liberce a nějak jsme se skamarádili. A ta poslouchala Black Veil Brides a takovýhle kapely a znala se s emařema z Liberce. Když jsem za ní jednou přijela, tak jsme s nima šli ven a ti kluci byli hezký. Tak jsem si o tom začala něco hledat, poslouchat kapely jako Bring Me the Horizon a začal se mi líbit ten styl. Našla jsem i ty emo pravidla, ale to jsem si říkala: „Sakra, co je to za kravinu.“ Nikdy by mě nenapadlo se podle těch pravidel řídit. Pak jsem začala taky vyhledávat na Facebooku lidi, co vypadali super, a začala jsem si s nima psát a seznamovat se.

V: A co tě na tom emu nejvíc přitahovalo?

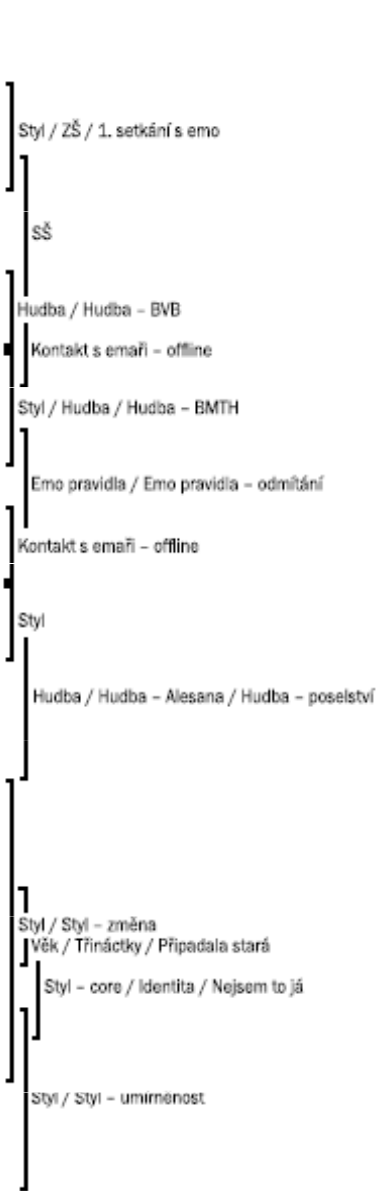
I: Ze začátku to byl styl oblíkání a samozřejmě ta vizáž. Ale pak mě spíš zajímala ta muzika. Objevila jsem kapely jako Alesana a hrozně se mi to začalo líbit. Tady ty texty, který měly něco do sebe. Že to nebyl jenom nějaký stupidní text, ale že to prostě bylo o něčem.

V: Aha. Ty jsi mi právě kdysi říkala, že jsi ten emo styl někdy na chvíli opustila a že ti to pak chybělo...

I: Ty jo, hrozně. To jsem měla takový divný období, že jsem si říkala, že už jsem na to stará. Když jsem viděla ty třináctky a čtrnáctky a říkala jsem si: „Ty jo, mě už tady za chvíli bude devatenáct.“ Prostě jsem si připadala stará. Tak jsem zkusila jít do core, ale pak jsem si řekla, že to úplně nejsem já a zase jsem se vrátila k emu. Ale už se taky neoblíkám, jako jsem se oblíkala před dvěma rokama. Už jsem se taky trochu ustálila.

V: Co myslíš tím ustálila?

I: Třeba že teďka bych si už nevzala do vlasů takovou tu velkou připínací mašli. Nebo že nemám ty vlasy úplně mega natupírovaný a tak.

Novotná, H., Špaček, O., & Jantulová, M. Š. (2019). *Metody výzkumu ve společenských vědách*. FHS UK.

Rámeček 3.9 Ukázka otevřeného kódování prvního rozhovoru

No takže – taky první bylo, když lékař mi sdělil tu diagnózu, to bylo pro mne docela dost hrozný, protože já měla ten nádor opravdu hrozně velkej, on díky tý imunologické léčbě mně hrozně vyrostl a bylo, nikdo mi to nepotvrdil (s povzdechem), ale zřejmě to bylo trošičku vyvolaný tou – dlouhodobým užíváním hormonální substituce, protože brát dýl než 5–8 let a já ji brala 11 let

A: hledání příčiny/vysvětlení

Hannelore na základě svých znalostí přisuzuje příčinu onkologického onemocnění delšímu užívání hormonální substituce, než je doporučováno, a to přestože pravidelné kontroly byly negativní.

Potřeba vysvětlení (nalezení příčiny) je zřejmě tak silná, že se Hannelore drží tohoto vysvětlení i navzdory tomu, že jí to lékaři nepotvrdili.

- 8 Zde nemáme na mysli tematickou analýzu ve smyslu samostatné metody (viz např. Braun a Clarke, 2006), ale prvotní seznámení se s daty a pojmenování tematických okruhů.

54 Kvalitativní analýza textů: čtyři přístupy

(A). Asi to bylo zřejmě z toho. A asi nikdo mi neudělal ani nějaký vyšetření na hormonální hladinu, prostě tak asi (pousmání) bylo to tímhle tím způsobem.

Ten nádor byl hrozně velkej a ten lékař, ke kterému jsem přišla, tak mi prostě řekl diagnózu, že teda to vypadá na operaci a že teda abych počítala spíš s ablací, že ten to je strašně velký (B) a že by mi teda nejdřív nabídnul zmenšovací chemoterapii a já jsem prostě – když řekl slovo chemoterapie, tak to bylo pro mne tak jako, tak strašný (C), a on docela byl – asi mě odhad dobře, protože na mne docela tak zhurta: „Co blázníte, jako, chemoterapie – já jsem jí před čtyřma rokama sám jako absolvoval, a tak – jsem tady a to bude dobrý. Akorát vám vypadají vlasy“.

(D) Já říkám: „Ty vlasy, to pro mě není vůbec důležitý, já se bála tohohle“, protože fakt i rok před tou nemocí mi uměla kamarádka – jako na rakovinu plic. Taky chodila na chemoterapii a taky ozařování a prostě – taky to bylo, rakovina se rovná smrt. Takže kolem mne jsme neměli – neznala jsem nikoho, kdo by prostě to přežil. Jakoukoliv tu nemoc. (E)

Zřejmě odkazuje k silné potřebě nemocné ženy rozumět tomu, proč onemocněla a jaký smysl nemoc v jejím životě má. Hormonální substituce plní v tomto případě tuto funkci vysvětlení.

V tomto případě má vysvětlení charakter porušení nějakého pravidla/doporučení. Je možné, že v pozadí operuje základní tendence chápat nemoc jako trest za porušení pravidel?

B: „počítejte s ablací“ (prognóza)

Nádor je velký, lékař proto připravuje Hannelore na pravděpodobnou nutnost ablace prsu. Pomáhá jí tím utvářet kognitivní mapu procesu léčby – Hannelore má představu, co jí čeká.

C: strach z chemoterapie?

D: lékař podporuje Hannelore v chemoterapii

Lékař reagoval na emoční stav Hannelore a zdá se, že to mělo podpurný efekt. Také s Hannelore sdílel svou vlastní zkušenost s podobným onemocněním a i tím ji podpořil.

E: význam spojovaný s rakovinou

Rakovina pro Hannelore a její rodinu znamená „smrt“. Hannelore tím vysvětluje, proč se kolem ní rodina tak semkla a začala se o ni starat.

Význam rakoviny se u Hannelore v průběhu vyrovnávání se s nemocí měnil, zpětně hodnotí Hannelore nemoc jako přínos (viz jiná místa v rozhovoru, kód *zisky z onemocnění*). Proměňování významu onemocnění je možná „červenou nití“ procesu vyrovnávání se s onemocněním.

Řiháček et al. 2013: 54-55

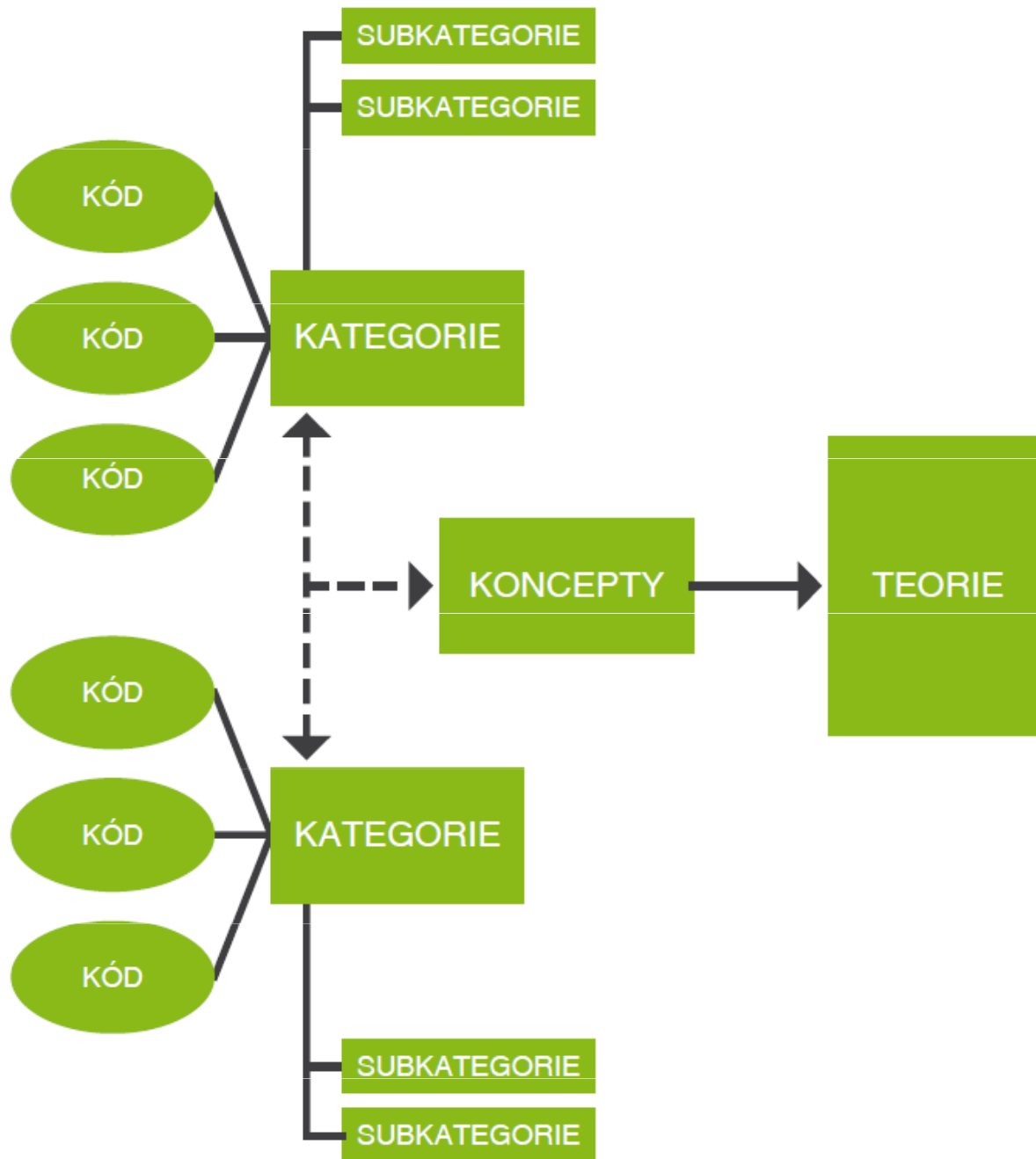
Od kódů ke konceptům

Je zapotřebí, aby se (výzkumník) od určité chvíle, kdy díky analýze získá větší porozumění zkoumanému fenoménu, začal více zaměřovat na ty koncepty, které nejlépe odpovídají na (stále se zpřesňující) výzkumnou otázku. V této fázi již obvykle nedochází k tvorbě nových konceptů. Výzkumník vytváří další data s větším zacílením a soustředí se v nich na rozvíjení vlastností a dimenzí již existujících konceptů. Podstatou teorie není jen de nování osamocených konceptů, ale především de nování vztahů mezi nimi. Výzkumník si pravděpodobně již v první fázi analýzy začal všimnout, jak spolu jednotlivé koncepty souvisejí, a udělal si o tom řadu poznámek. Nyní se však potřebuje zaměřit právě na tyto souvislosti. Vztahy mezi kategoriemi mohou nabývat řady podob: koncept A může být podkategorií konceptu B, koncept A se může jevit jako příčina konceptu B; může být jeho následkem; může být umožňující podmínkou, za níž B nastává (aniž by byl přímou příčinou); A a B mohou být ve vztahu prostředek–cíl; A a B mohou být fázemi určitého procesu nebo mohou být z jiného důvodu součástí temporální sekvence; A, B a C mohou spolu vytvářet typologii jednání, jehož volba závisí na podmínce D apod.

(Řiháček et al 2013:

OBECNÉ SCHÉMA KVALITATIVNÍ ANALÝZY DAT

(převzato z Saldana 2009:12)

Toušek 2012: 86

Interpretace dat: hledání indikátorů (datových fragmentů), konceptů a kategorií

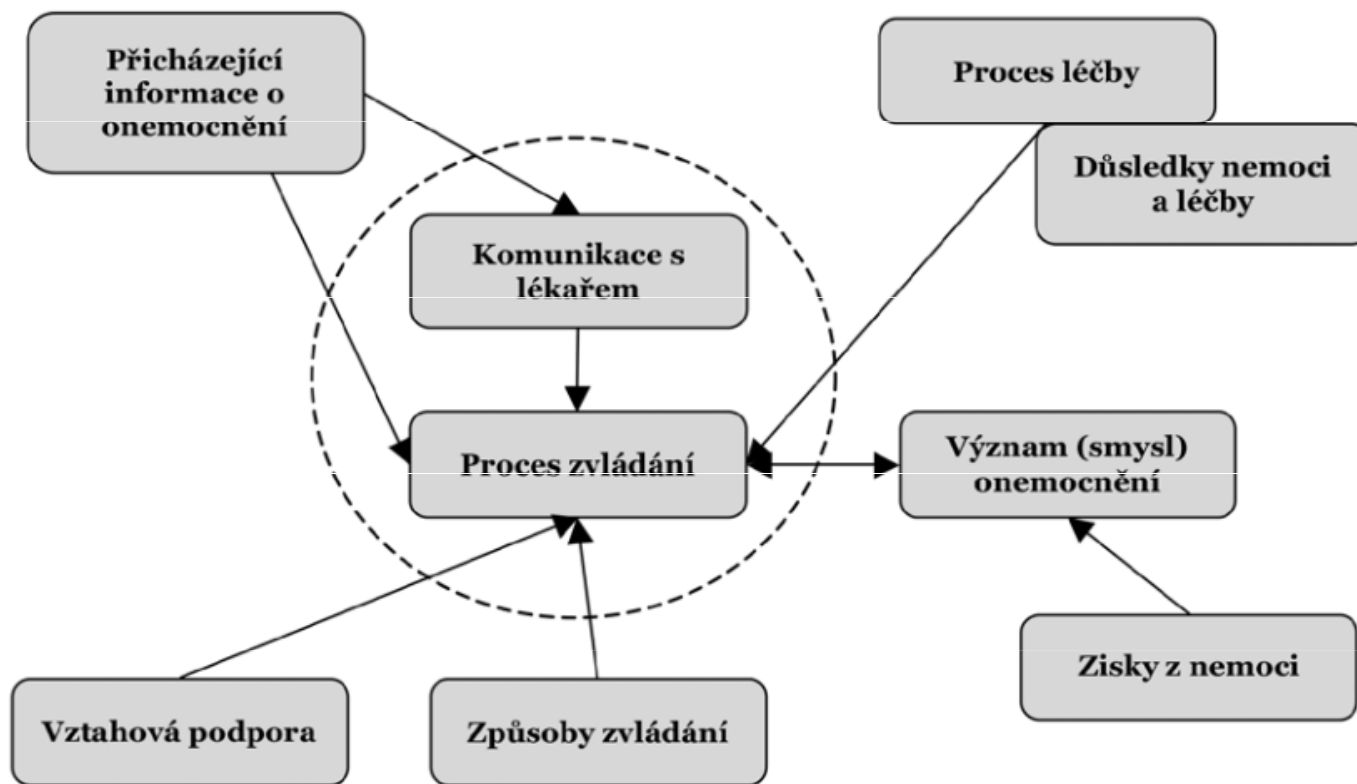
- „Co dělám, když se dcera dívá na televizi? Stojím v kuchyni a umývám nádobí, nebo uklízím, vysávám, nebo tak. Abych ji třeba nenudila tím, že já nemám čas, že teď se jí nemůžu věnovat“
- Kód/koncept: potřeba získat čas
- Kategorie: rodičovské potřeby

Tematická analýza: Příklad kódovacího schématu

Projekt o zkušenostech lidí s osteoporózou

1. Diagnóza	2. Léčba	3. Zvládání	4. Informace a podpora	5. Komunikace s lékaři	6. Každodenní život
První příznaky	Léky	Léčba bolesti	Zdroje informací	Komunikace v průběhu diagnózy	Problémy s mobilitou
Diagnostická vyšetření	Chirurgická řešení	Cvičení	Zdroje podpory	Komunikace v průběhu léčby	Doprava
Reakce na diagnózu	Rehabilitace	Organizace léčby	Rodina jako podpora	Změna lékaře	Práce a peníze
			Svépomocné skupiny		Sociální život
					Přizpůsobení domácnosti

Obrázek 3.2 Mapa konceptů vycházející z první analýzy (přerušovaný kruh vyznačuje zúžení ohniska analýzy na vztah těchto dvou kategorií)

Jak poznám, co je důležité?

Data Source	Theme A	Theme B(!)	Theme C (!)	Theme D (?)	Theme E
Interview A	✓	✓	✓	✓	✓
Interview B	✓	?	✓	?	✗
Interview C	✗	✓	✓	✗	✗
Interview D	✗	✓	✓	✗	✗
Interview E	✓	✗	✓	✓	✗
Interview F	?	?	?	?	✗
Focus group 1	✓	✗	✓	✓	✗
Field notes 1	✓	✗	✗	✓	✗

✓ = theme present

✗ = theme absent

? = unsure; review data

(!) = essential themes to follow

(?) = keep discussing

Theme = interesting, but not relevant now

Postupně se některé kódy (a celé „příběhy“, které zakládají) stávají důležitější, jiné prakticky opustíme. Na základě čeho? Opět: nejde o nějaký zvlášť pronikavý úsudek, kterého se dopustíme v tiché meditaci nad svými daty, ale mělo by to prostě být jedno-duše vidět. Důležitý kód, hodný dalšího studia a rozpracování, je takový, který má hodně sousedů – který je zdůvodněně propojen s mnoha důležitými úryvky, nosnými analytickými poznámkami a dalšími kódy. Důležitý úryvek je zase okódován vícero kódy, existuje k němu nějaký komentář, je přes nějaké memo-poznámky nebo i přímo vztažen k dalším úryvkům. A nosné analytické poznámky jsou takové, které nějak souvisejí s dalšími poznámkami a tvoří tak spolu s nimi ucelenější argumentace; jsou k nim připojeny empirické i teoretické úryvky, jež je hezky ilustrují a dokládají.

Konopásek 1997:7

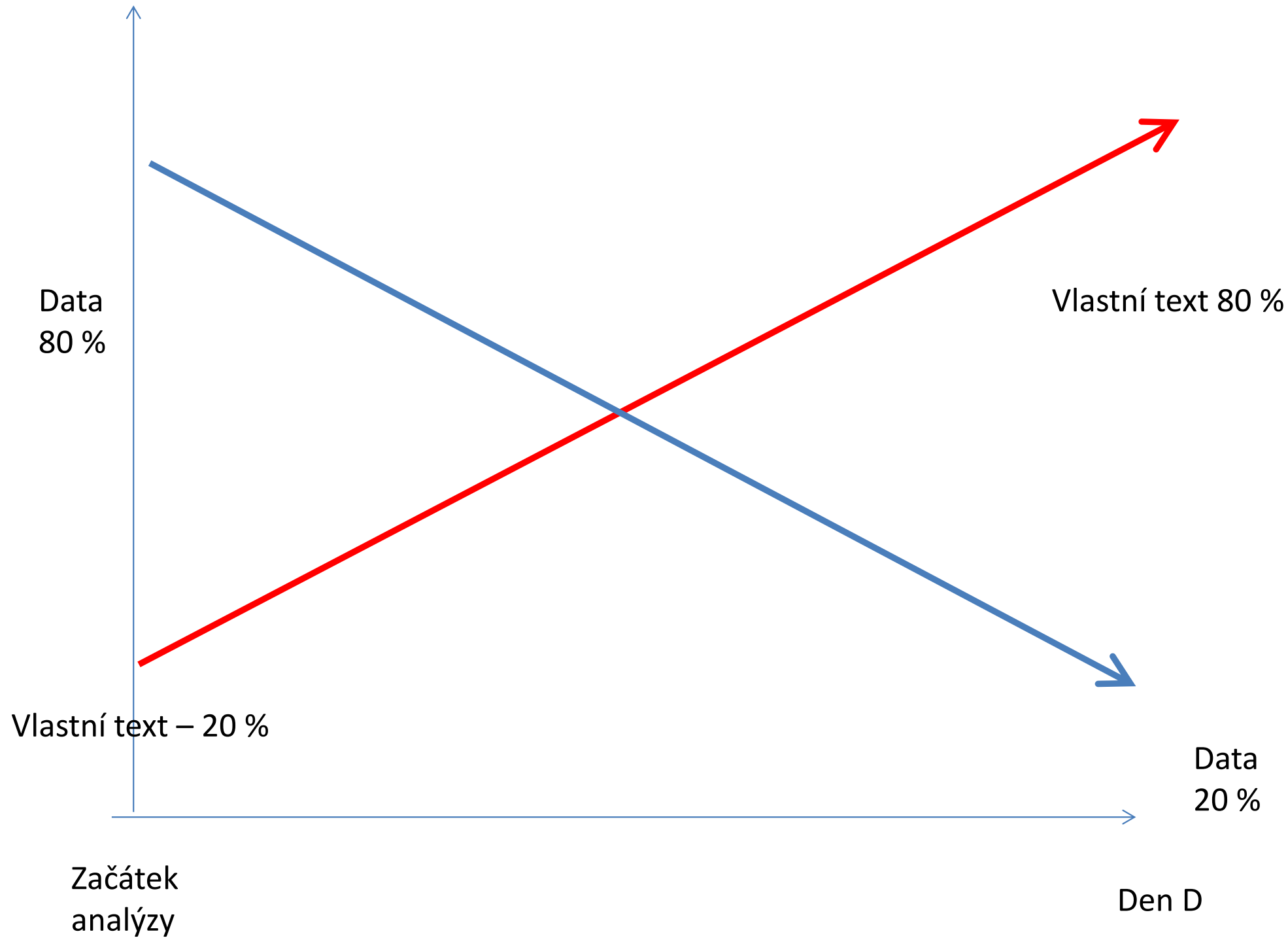
Poznámkování

V čem se kvalitativní analýza dat dělá sama?

„Když tyhle kousky dat vytrhneme z původních souvislostí a vnutíme jim všem nové, tematicky podložené souvislosti, promlouvají náhle trochu jinak. Vidíme je, jak se říká, novými očima. Co se prve zdálo důležité, může v tomhle novém sousedství vypadat jako podružná věc; naopak, zprvu okrajové momenty teprve tady vyniknou, třeba jenom proto, že jasně vidíme, jak často se v nejrůznějších datech objevují.“

„Jenže „sejde s očí, sejde z mysli“. Pokud se budeme jen dívat a žasnout nad věcmi, které nás dříve nenapadly, mrháme časem. Nově vzniklý textový útvar je třeba doplnit a zpevnit. Dopsat. Ba víc. Jednotlivé úryvky se k sobě mohou mít různým způsobem. Některé jako by si odporovaly, jiné se spíš doplňují...“

(Konopásek: Co to znamená, interpretovat text)

Psaní poznámek: Procedurální

Kód „pocity týkající se pečovatelek“ zahrnuje všechny typy emocí nebo hodnocení, které informantky používají ve vztahu k těm, kdo pečují o dítě. To znamená hodnocení, že chůva je „milá“ nebo že ji informantka „má ráda“ atd. Týká se to také pocitů ohledně pečovatele/ky jako osoby. Nezahrnuje to pocity, které informantka má ohledně umístění svého dítěte do instituce nebo pocitů kolem odvádění a vyzvedávání dítěte.

Kód „odvádění a vyzvedávání“ zahrnují cokoli, co informantky říkají ohledně každodenního dávání dítěte do zařízení a vyzvedávání jej. Například: „Vyzvedávání jsem ráda nechala na partnerovi“ nebo „Ráda chodím trochu dřív, abych se mohla podívat, jak si dcera hraje s ostatními“.

ESTERBERG, Kristin G. *Qualitative methods in social research*. Boston: McGraw-Hill, 2002.

Psaní poznámek: Analytické

Předávání dětí do péče: Zdá se, že moment „odevzdávání“ dětí představuje pro matky, se kterými jsem mluvila, velký problém. Někteří z rodičů se nejspíše cítí špatně, protože nechávají dítě celý den v zařízení (cítí se jako špatné matky?) a odevzdávání je těžké. To je zřejmé například u Roz („Nezvládám to, když pláče a křičí, ať nikam nechodím). Ale například Lea říká „Je skvělé vidět, jak se dcera vrhá učitelce do náruče, má ji hrozně moc ráda“. Souvisí to nějak s kvalitou zařízení? Nebo s pocity rodičů ohledně rodičovství obecně? Nebo s pocity rodičů týkající se práce – matky, které si práci užívají víc (nebo víc potřebují peníze?). Tohle je třeba ještě zkontrolovat v terénních poznámkách.

Je to opravdu tak, že ženy, které říkají, že nemají na doktora čas, ho nemají? Nebo jde o priority? Jsou to nakonec ty ženy, které se víc bojí? Souvisí nějak odkládání s tím, jakou představu mají o rakovině (tzn. odkládají ženy, které vidí rakovinu jako něco fatálního? nebo které mají špatnou zkušenost s touto nemocí v rodině)? Souvisí to se vzděláním (informované, aktivní ženy třeba lépe identifikují symptomy)? Jak moc patrný je vliv té rodiny (žena k lékaři nechce, ale je sdílná a její sociální síť ji tam dokope)? Jak vypadá typická "odkládačka"? Jak naopak vypadá typická "při prvních příznacích tam valím"? Co je spojuje? Šlo by ty ženy nějak kategorizovat podle jejich trajektorie od prvních příznaků k léčbě? Ty důvody odkládání dost možná fungují v nějaké kooperaci: žena se moc bojí, co jí zjistí, a tak se zaneprazdňuje.... Žena se moc bojí, co jí zjistí, tak se sama snaží přesvědčit, že dané příznaky jsou banalita. Žena vnímá, že rakovinu už dneska má každý a že je to překonatelná nemoc a tak pro ní není problém si podezření u lékaře potvrdit (vlastně tyhle úvahy jsou dost ve stylu toho, jak psali autoři o podobných datech v té knize Kvalitativní analýza textů: čtyři přístupy) atd..... Taky by se dalo ptát, jestli jsou Češky v tomto jiné než jiné ženy (například přetíženost typické české ženy zaměstnáním a druhou či dokonce třetí směnou, která jí brání se věnovat svému zdraví - paradoxní, neboť to jsou právě ženy, které pečují obvykle o zdraví a lékařské prohlídky celé rodiny...).

Příklad analytických poznámek, téma vyhledání lékaře při příznacích rakoviny prsu

Má cenu sepisovat tolik komentářů, když definice jsou provizorní? Myslím, že ano, protože právě v této snaze objasnit nové hypotézy ještě „zatepla“ se mně osobně myšlenky zpřesňují a vyvíjejí.

Kaufmann 2010: 94

Co je výstupem z kvalitativního výzkumu?

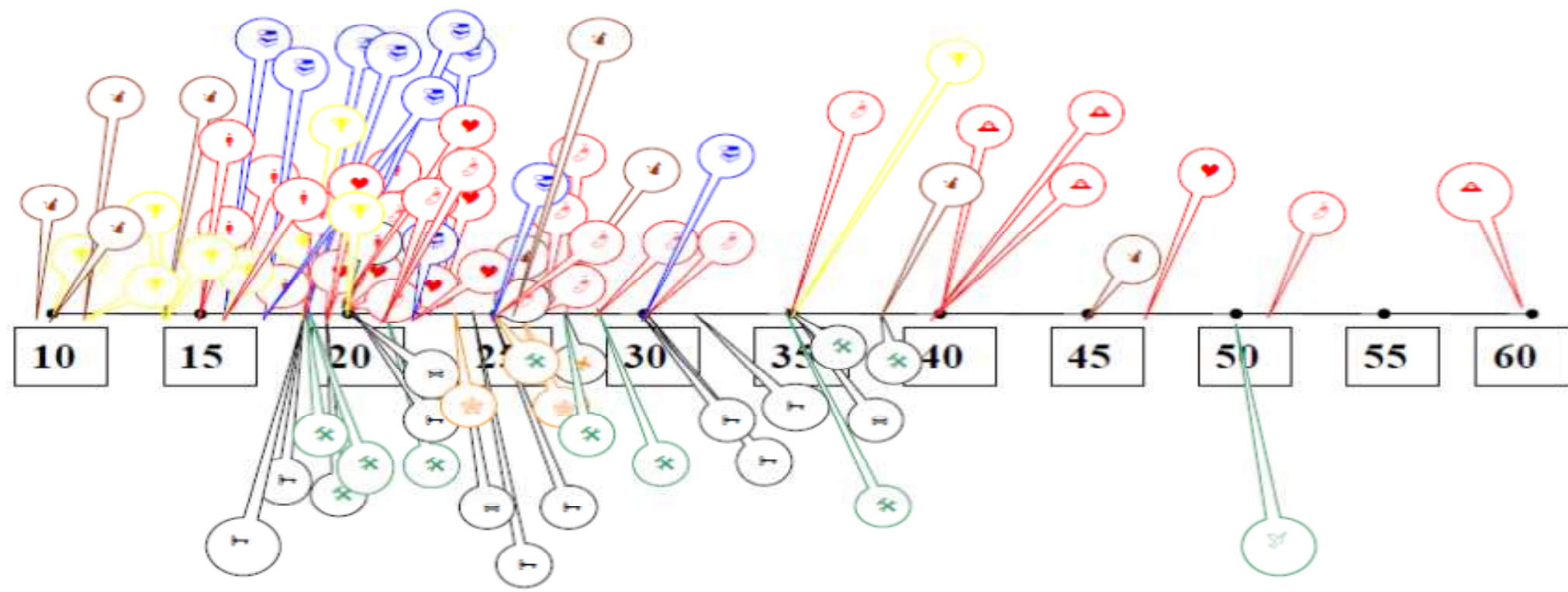
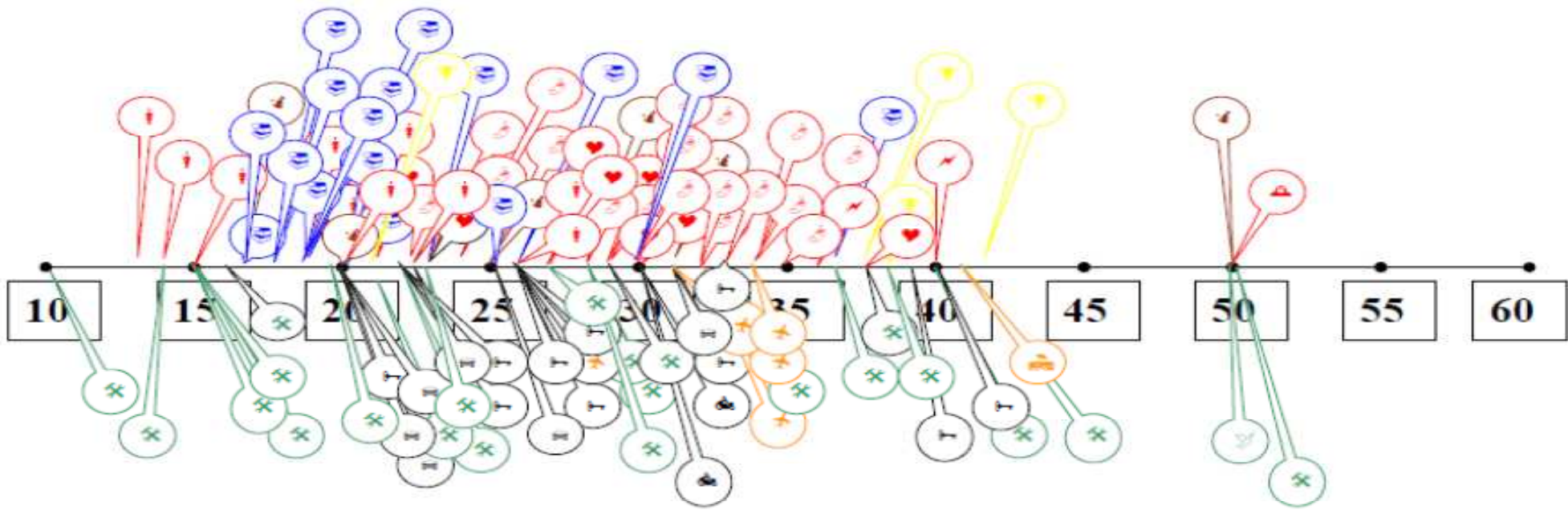
- Seznam a podrobný popis témat (tematická analýza)
- Sekvence (př. Fáze učitelské kariéry)
- Typologie (př. Typologie rodičů při volbě ZŠ)
- Model, schéma (typické pro Zakotvenou teorii)

Vizualizace dat: Výzkumné příležitosti mladých vědců v různých oborech

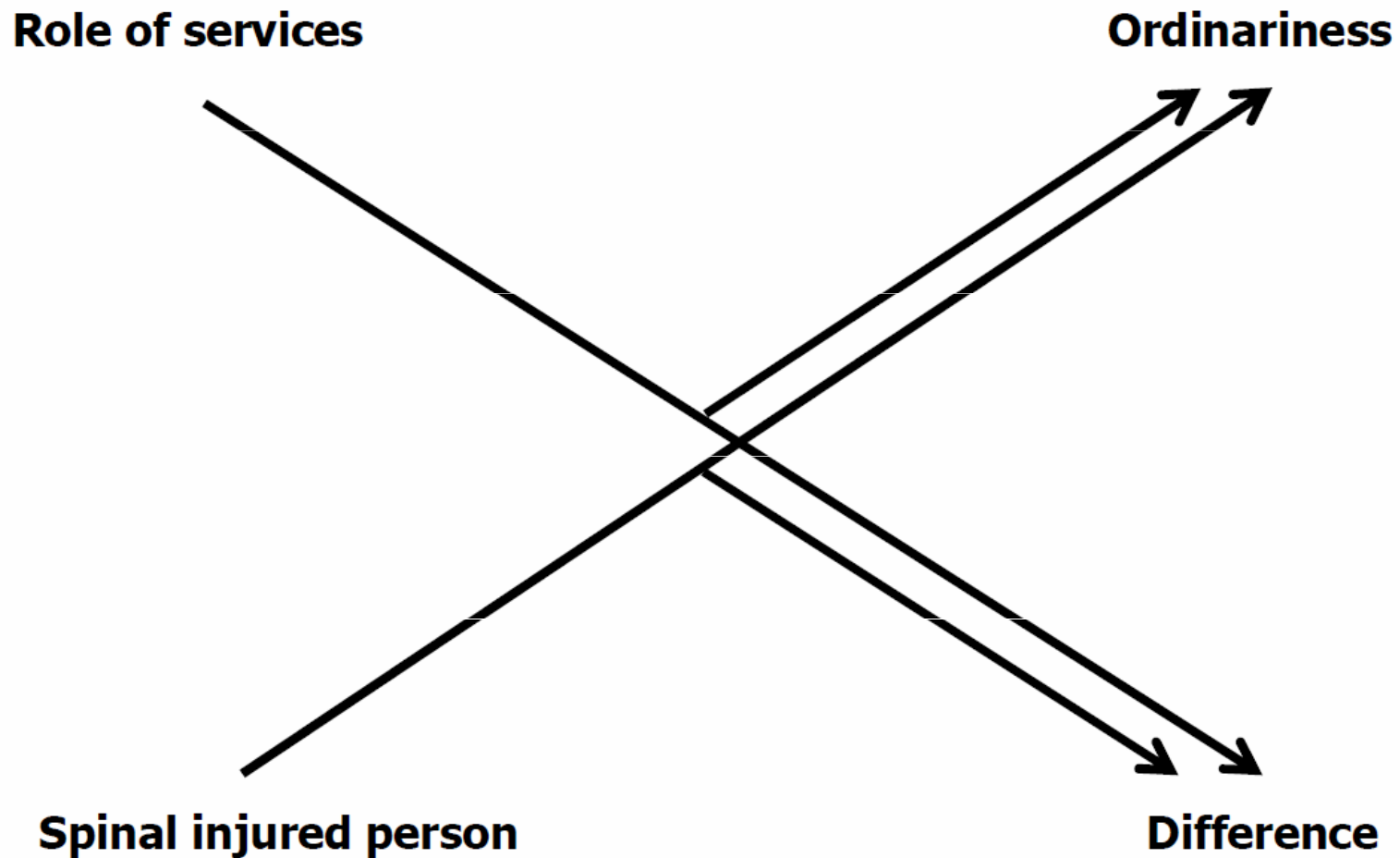
	A	B	O	P	Q	R	S	T
	<i>University Type</i>	<i>Department</i>	<i>Department-Infrastructure</i>	<i>Department-Finances</i>	<i>New Staff-Load</i>	<i>New Staff-Financial help</i>	<i>New Staff-Other help</i>	<i>New Staff-Mentoring</i>
1								
32	1	PHYSICS	Very good	No problems	Considerably reduced	Generous	Provided eg courses	Formal scheme
33	3	PHYSICS	very good	good	lightened by casuals	plenty	study leave	attached to group
34	2	PHYSICS	good, but no maintenance money, computers outdated	"existing on small ARC"	lighter in first year	can shuffle extra money into new areas	Equipment provided by groups	responsibility of the groups
35	1	PSYCHOLOGY	Some dept money for unfunded projects. Space problems but equipment fine.	Money for equip., not staff	Heavy teaching - "a weakness"	Mech A money for grant applicants	Help with applics (advice, pay for RA). Teaching relief first year.	Recently formalised for junior staff
36	1	PSYCHOLOGY	"Always tight" but hire only those they can support		"Overloaded", heavy load	Can access senior staff res funds		Nothing formal. Many work with senior staff anyway
37	3	PSYCHOLOGY	More facilities than equipment	Problematic	Heavy teaching	Available	Encouragement and advice	Keeping a fairly close eye on postgrads and junior staff (informally)
	2	SOCIAL WORK	not needed		lot of indiv.	no dept	stats and	faculty

Organizace dat pomáhající vzniku typologie

	Vodí	Vyzvedává
Informantka	001, 002, 007, 008, 012, 013, 014	001, 002, 005, 006, 008, 011, 015
Partner	003, 005, 006, 011	003, 007, 012, 013, 014
Bez partnera	004, 009, 010	004, 009, 010

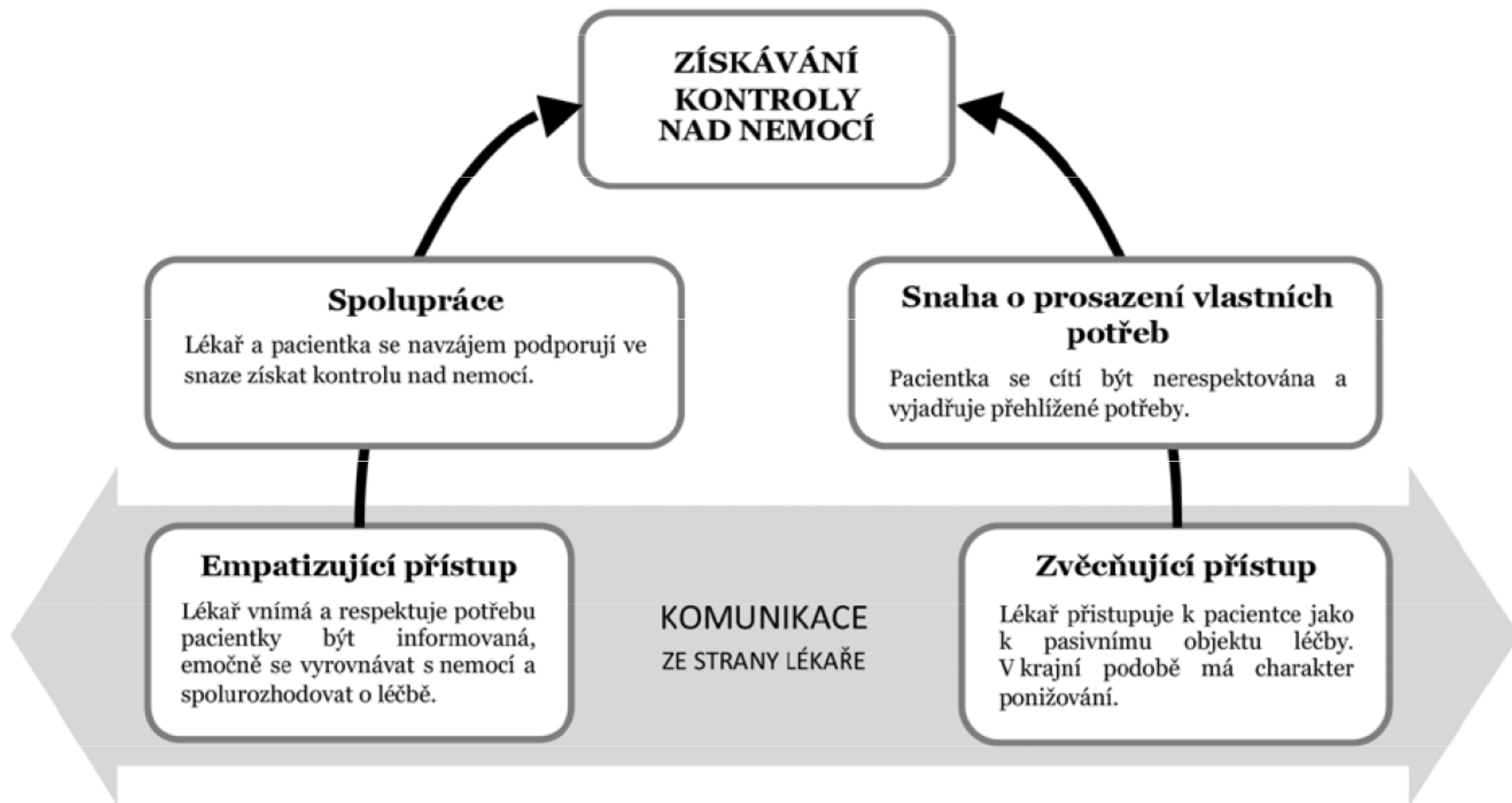

Figure 5: Plans of life and the role of services (Kemp, 1999)

Bazeley, P. (2009). Analysing qualitative data: More than 'identifying themes'. *Malaysian Journal of Qualitative Research*, 2(2), 6-22.

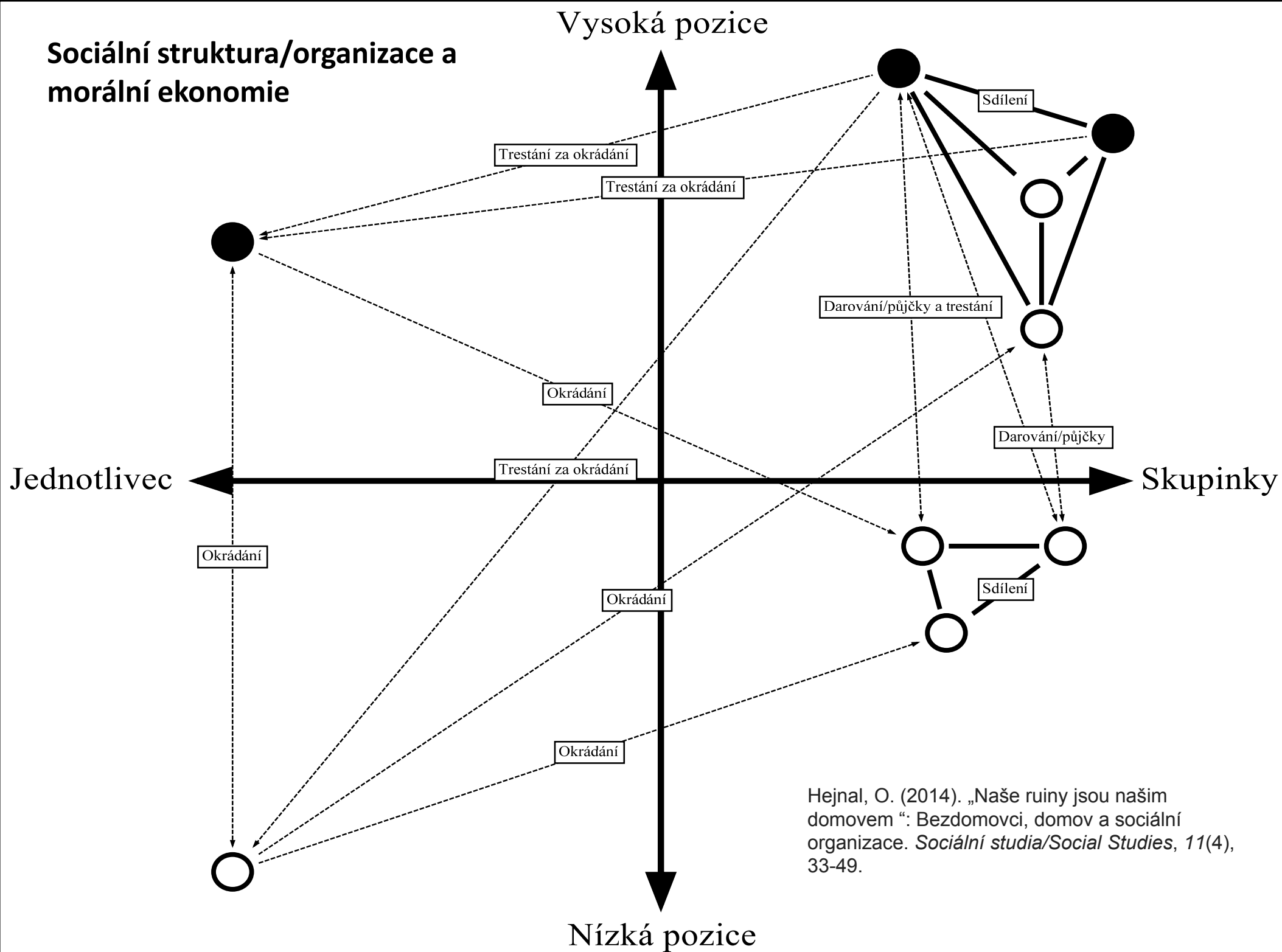
Obrázek 3.3 Grafické znázornění výsledného modelu

Řiháček, T., Čermák, I., & Hytych, R. (2013). *Kvalitativní analýza textů: čtyři přístupy*. Brno: Masarykova univerzita.

Sociální struktura/organizace a morální ekonomie

Hejnal, O. (2014). „Naše ruiny jsou našim domovem“: Bezdomovci, domov a sociální organizace. *Sociální studia/Social Studies*, 11(4), 33-49.

Sociální struktura a domov

Atributy domova	Typy jednotek sociální struktury			
	Submisivní solitéři	Agresivní solitéři	Submisivní skupinky	Dominantní skupinky
Sociální vazby	Slabé/žádné	Slabé/žádné	Silné	Silné
Pocit bezpečí	Slabý/žádný	Slabý	Střední	Silný
Dispozice	Neodpovídající	Odpovídající	Odpovídající	Odpovídající
Vybavenost	Neodpovídající	Ne/odpovídající	Odpovídající	Odpovídající

Hejnal, O. (2014). „Naše ruiny jsou našim domovem“: Bezdomovci, domov a sociální organizace. *Sociální studia/Social Studies*, 11(4), 33-49.

Typologie: Otcovství po rozchodu rodičovského páru (Dudová, 2007)

Příloha 5: Typy osobních otcovských rolí a jejich repertoárů

Repertoáry otcovství:	Způsoby, jakými mohou být interpretovány:	Typy osobních otcovských rolí a jejich repertoárů:
 živitel-	1. a) otcové živitelé b) živitelé na úrovni reprezentací c) odmítání repertoáru živitele	Vzdálený otec – živitel: 1. a) 2. c) 3. c),d) 4. a) 5. a) 6. a)
 pečovatel	2. a) pečující otcové b) otcové, kteří pomáhají c) otcové, kteří nepečují	
 blízký-	3. a) mazlíci se otcové b) otcové – komplicité c) otcové „na dálku“ d) otcové bez vztahu	Pomáhající otec: 1. b) 2. b) 3. b) 4. b),c) 5. a,b) 6. b)
 vychovatel	4. a) otcové – průvodci b) otcové vychovatelé c) otcové kamarádi	
 učitel	5. a) školní koučové b) otcové baviči	Pečující přítomný otec: 1. c) 2. a) 3. a) 4. b),c) 5. a) 6. b)
 partner při hře	6. a) podřizuje kontakty s dítětem programů b) podřizuje program kontaktům	
 hlava rodiny	7. ochránce, reprezentace rodiny navenek – po rozchodu nepřítomné	
 původ	8. a) dítě ví o tom, kdo jeho biologický otec b) dítě neví, kdo je jeho biologický otec	

Příklad typologie rodičů ve vztahu k volbě ZŠ:

Tabulka 3

Typy rodičů dle preferovaných důrazů na socializaci a individualizaci v zájmu dítěte a společnosti

	individualizace v zájmu společnosti dítě musí být především individualitou, aby co nejlépe přispívalo společnosti	socializace v zájmu společnosti dítě musí být především socializované, aby co nejlépe přispívalo společnosti
individualizace v zájmu dítěte dítě musí být především individualitou, aby dosáhlo co nejlepší kvality života	typ IDIS: slon preference volby: pozitivní <i>důraz na individuální rozvoj dítěte s výhledem na životní styl orientovaný na zapojení do společnosti prostřednictvím individuálních výkonů</i>	typ rodiče IDSS: lev preference volby: ambivalentní <i>důraz na individuální rozvoj dítěte s výhledem na životní styl orientovaný na zapojení do společnosti prostřednictvím výkonů skupiny, ke které jedinec patří</i>
socializace v zájmu dítěte dítě musí být především socializované, aby dosáhlo co nejlepší kvality života	typ rodiče SDIS: vlk preference volby: ambivalentní <i>důraz na sociální rozvoj dítěte s výhledem na životní styl orientovaný na zapojení do společnosti prostřednictvím individuálních výkonů</i>	typ SDSS: antilopa preference volby: negativní <i>důraz na sociální rozvoj dítěte s výhledem na životní styl orientovaný na zapojení do společnosti prostřednictvím výkonů skupiny, ke které jedinec patří</i>

Typ **slon** klade v obou spektrech důraz na individualizaci. Zaměřuje se především na individuální rozvoj dítěte. Maximálně rozvinutá osobnost dítěte je podle něj důležitá jak pro co nejvyšší kvalitu života dítěte, tak i pro co nejvyšší kvalitu společnosti, ve které dítě bude žít. Sluňata jsou opečovávána, aby se stala silnými jedinci schopnými přežít v náročných podmínkách díky individuálním dovednostem. Typ lze označit zkratkou **IDIS**, která popisuje **I**ndividualizaci v zájmu **D**ítěte kombinovanou s **I**ndividualizací v zájmu **S**polečnosti. Ideální společností z pohledu rodičů typu **slon** je skupina silných jedinců, kteří ke zlepšující se úrovni společnosti přispívají především prostřednictvím svého individuálního příspěvku.

Pro ilustraci postoje rodičů typu **slon (IDIS)** uvádíme výpověď matky, která v předcházející části rozhovoru kladla velký důraz na umožnění maximálního kognitivního vývoje dítěte v co nejlepších podmínkách a podporovala volbu školy:

T: ...kdyby začalo být vážně zvažováno, že rodiče si nemůžou zvolit školu pro své dítě a dítě musí nastoupit do té nejbližší školy nebo do spádové školy, tak co si o tom myslíte, jaké pocity to ve vás vyvolává?

R1: Na jednu stranu by to bylo dobře, protože ty děti by se měly učit socializaci. Na druhou stranu to uškodí státu, protože přijde o tyhle ty třeba nadané děti, které jednou v budoucnu budou žít tu Českou republiku.

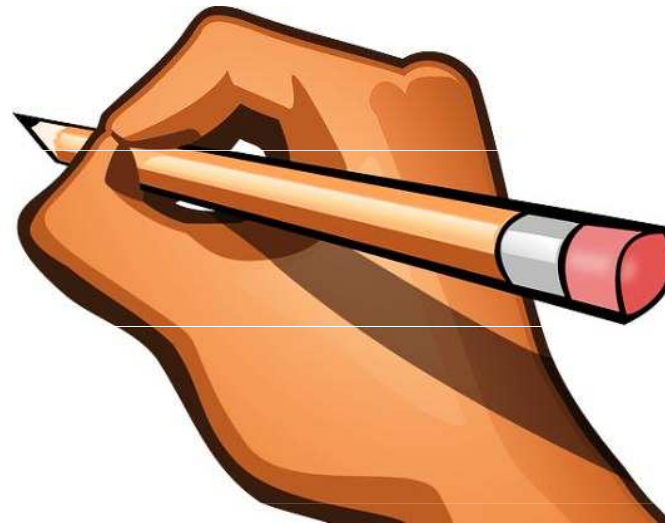
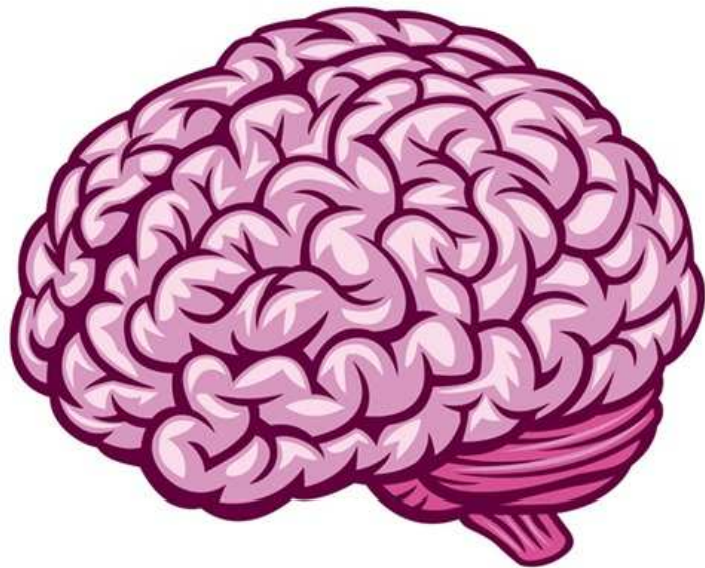
Simonová, J. (2015). Postoje rodičů k volbě základní školy. *Studia paedagogica*, 20(3), 69-88.

Sekvence

Biograf. výzkum zaměřený na vývoj profesní identity ředitelů českých základních škol (M. Pol et. al. 2009, 2010)

1. Předehra – aneb Jak se člověk stane ředitelem školy?
2. Fáze první – vstup do ředitelny
3. Fáze druhá – čas osobních zkoušek
4. Fáze profesní jistoty
5. Druhé přechodové období – čas zesílené reflexe chodu školy?
6. Fáze nových výzev – zkušený ředitel

Shrnutí: Hlavní dvě metody kvalitativního výzkumu

Jak mi může pomoci počítač? Jde to i bez něj?

Atlas.ti

QDA Minerlite

MAXQDA

Nvivo

Umělá inteligence?

10 RAD PRO PSANÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

1. Nezačínajte odprostřed. Plánování výzkumu a volba tématu začíná vždy v knihovně, nikoli sběrem dat nebo volbou nástroje. Neřešte až s nasbíranými daty, co vlastně děláte za výzkum.
2. Hlíďte si, ať vám to drží pohromadě.
3. Myslete na to, že těžko napíšete dobrou práci na základě odbytého výzkumu. Z "chudých" surovin neuvaříte vydatnou polívku. Vemte výzkum vážně a vyhradte si na něj čas. Včetně aspoň dvou týdnů na angínu a dvou týdnů na korektury.
4. Pište od začátku a co nejvíc. Ved'te si výzkumný deník. Myslete na to, že psaní znamená opakované revize textu, od draftu k hotovému textu je dlouhá cesta. Překonávejte krize a lenost v psaní, naučte se, co na vás platí v boji s prokrastinací.
  - a) Pracovat každý den a rutinně je nejsnazší, nemusíte se dlouho dostávat do flow. Inspirace si vás najde, když ví, kde vás má hledat.
  - b) Máte dnes jen 20 minut? I tak jde něco dělat.
  - c) Bojíte se psát od začátku? Tak pište odprostřed.
  - d) Udělejte si časový plán, ať víte, zda jste pozadu nebo stiháte. Přidejte k předpokládanému času vždy o dost navíc.
  - e) Technika pomodoro.
  - f) Porcování slona.
6. Uvědomte si, že to, co "platí" je jen včas odevzdaná práce. Honba za perfektním výsledkem může znamenat prošvihnutí termínu. Vězte, že při posuzování práce vás nereprezentuje nic jiného než práce samotná.
7. Když se bojíte něco udělat, dívejte se, jak to dělají ostatní.
8. Buďte systematictí, v práci s literaturou, v práci s daty, v práci s textem atd. To platí tím spíše, pokud přirozeně systematictí nejste :-). ZÁLOHUJTE!
9. Při psaní práce buďte upřímní. Nezapomeňte, že nesrozumitelnost není normou vědeckosti. Nebojte se vložit do práce sami sebe a nechat to promítnout do jazyka práce.
10. Práce nemusí být perfektní celá. Zaměřte se na poctivost. Pár brilantních míst stačí. V závěru práce popište své poučení.

Projekt je zmatený a rozpadá se

Výzkumné projekty, obzvláště ty kvalitativní, se často vymknou z ruky a stanou se naprosto zmatečnými, neboť setká-li se bohatství našich zájmů s bohatostí dat, je výzkumník zahlcen volbami, které je potřeba udělat.

... dostat se do zmatku je přirozenou a pravděpodobně nutnou součástí každého kvalitativního výzkumu. Kvalitativní projekty, které jsou příliš brzy upravené a srovnané, nedají s vysokou pravděpodobností studovanému fenoménu velkou šanci projevit se ve své bohatosti a výzkumníci se v nich snaží spíš o povrchní potvrzování svých teorií než o jejich falizifikaci.

Chenail, 1997:30

Jak srovnat výzkum do latě?

Je potřeba sladit

- Oblast zájmu
- Výzkumná otázka
- Data, která mají být sebrána
- Způsob analýzy dat

- **Oblast zájmu:** *Efektivita nástroje XY při výuce dětí s ....*
- **Výzkumná otázka:** *Zvyšuje nástroj XY efektivitu výuky dětí s ....?*
- **Data, která mají být sebrána:** *Rozhovory s učitelkami o zkušenostech s používáním nástroje XY*
- **Způsob analýzy dat:** *Tematická analýza rozhovorů s učitelkami*